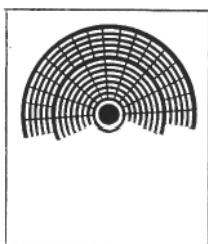

Magyar drámák fesztiválja a Szovjetunióban

Mi már régóta csak így emlegettük: a *Dekád*. Pedig nem ez volt a hivatalos neve. Ez amolyan becézés volt, amelyet a megszokás kedvessége szült. Mert - valljuk meg - még meg sem kezdődött, már megszoktuk, hogy lesz. Miért? Talán egyszerűen azért, mert sokat beszélünk róla, ízleltük újabb és újabb elő-készületi híreit, vitattuk a darabajánló

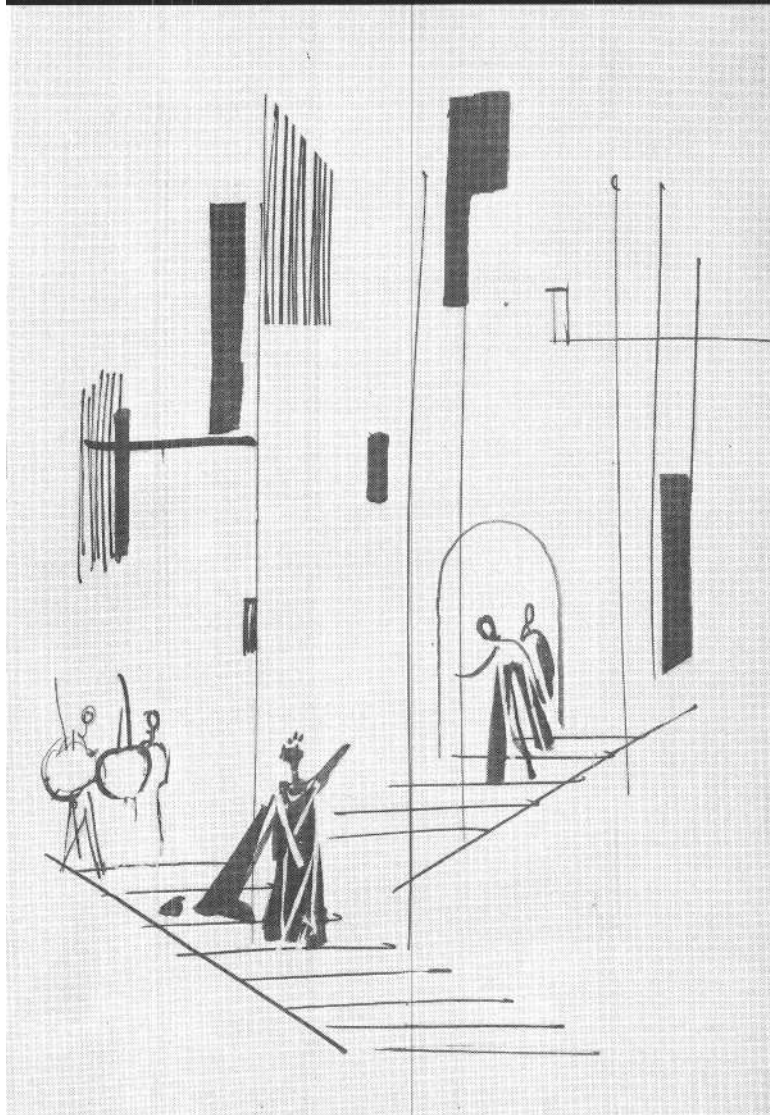
listák névsorait, a próbák hozzánk lefutó produkciójóslatait ... Egyszóval beszélünk róla. És ez a „beszélünk róla” tulajdonképpen cselekvés volt, figyelem, érdeklődés - várakozás és remény, ha tetszik, „drukkolás” a magyar dráma-irodalom soha nem látott seregszemléjének sikeréért.

Aztán eljött a *Dekád*. Hivatalos nevén: „Magyar szerzők zenés és drámai műveinek fesztiválja a Szovjetunióban.” A Fesztivál ünnepi szakasza 1970. április 15 és 25 között volt Moszkvában, és mindenütt, ahol magyar művet játszottak: Leningrádban és Rusztaviban, Tartuban és Maharadzében - vagyis sok városban és sok színházban. Nem is sok, ez nem eléggé kifejező, hanem rengeteg színházban. A Fesztivál - mondjuk továbbra is így: *Dekád*? - időszakára 75 szovjet színház mutatott be magyar darabot. S ez a szám - hetven-öt - pontosan háromszor annyi, mint ahány hazai színházunk van.

Már a pusztaságok is impozánsak: 75 színház, 24 szerző, 25 mű. (Senki nem tudja, hogy valójában hány színházban, hány magyar szerző, hány művét játsszák. Valóban nem tudni. Illetve az adatok napról napra változnak - innen a tájékozatlanság. És ez jó dolog. Jó dolog, mert azt bizonyítja, hogy a Fesztivál tíz napja nem lezárta, csak ünnepelte a magyar drámák szovjet bemutatóit. Azokat a bemutatókat, amelyeknek sora - példa rá a moszkvai Szovremennyik Színház május közepi *Tóték*-premierje - a Fesztivál után is folytatódott. És ezért a tényért még a „tájékozatlanságot” is érdemes vállalni.)

Nem csupán a számok nekünk már szinte szokatlan nagysága az impozáns, hanem az is, ami a számok mögött van. Az például, hogy a 24 szerző - Madách Imre, Katona József, Petőfi Sándor, Darvas József, Mesterházi Lajos, Somogyi Tóth Sándor, Sarkadi Imre, Szakonyi Károly, Gyárfás Miklós, Örkény István, Hubay Miklós, Kállai István stb. - jegyében a szovjet nézők színes és gazdag keresztmetszetet kaptak a magyar drámairodalomról, annak történetéről és jelenéről egyaránt. Joggal mondhatjuk ezt, hisz olyan művek szerepeltek a bemutatókon, mint az *ember tragédiája*, a *Bánk bán*, a *Tigris és hiéna*, a *Szakadék*, a *tizenegyedik parancsolat*, a *Tóték*, az *Elveszett paradicsom*, az *Adáshiba*, az *Egy szerelem három éjszakája*, az *Egérút* stb.

Hogy mit jelent nekünk, magyaroknak ez a Fesztivál? Jelenti elsősorban a bemutatkozást. A drámák közvetítésével a szovjet emberek mélyebben, pontosabban ismerik meg műv-

KÖPECFI BÓCZ ISTVÁN VÁZLATA AZ EMBER TRAGÉDIÁJA BIZÁNCI SZÍNÉHEZ

szetünket - minket, magunkat. És jelenti azt, hogy a magyar drámairodalom egyszerre nagy számban jut el a világszínpadra. Ez a Fesztivál, a szovjet színház a világszínpadot jelenti a magyar dráma számára. Azt, hogy a magyar drámák baráti otthont nyertek abban a színházkultúrában, amelyet az egyetemes emberi kultúra olyan óriásai fémjeleznek minden művészszerető ember számára, mint Sztanyiszlavszkij, Mejerhold, Vahtangov.

A Fesztiválon nem csupán magyar művek, de magyar szín-házi szakemberek is szerepeltek: Berényi Gábor, Csányi Ár-pád, Vágó Nelly, Giricz Mátyás, Kazán István, Szinte Gábor, Szécsi Ferenc. Az ő munkájuk is hozzájárult a Fesztivál sikeréhez, a szovjet-magyar színházi kapcsolatok elmélyítéséhez. Ugyanúgy, mint ahogy a Fesztivál időszakában meg-rendezett szimpozion őszinte, az eredményeket és a problémákat egyaránt előszámláló előadásai, hozzászólásai.

A Fesztivál mindössze tíznapos volt, rövid, munkával, programmal zsúfolt. Nem összefoglalta, csak áttekintette az eredményeket, elismerte a kezdeményezéseket, jutalmazta a ki-magasló művészi teljesítményeket. Díjakat és magyarországi meghívásokat kaptak rendezők, színészek, az *ember tragédiáját* bemutató tartui színház együttese. (Ami egyben azt is jelenti, hogy ezt a produkciót Budapesten is látni fogjuk.)

S ezzel a Fesztivál - a *Dekád* - befejeződött. De nem fejeződött be a magyar dráma útja a szovjet színházakban. A bemutatott darabok műsoron maradnak, és továbbra is szolgálják közös ügyünket, a szocialista kultúra gazdagítását.